

Saksbehandler	Arkivsak
Per Arnesen	13/1282

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
013/22	Kultur og oppvekst	PS	31.05.2022
030/22	Formannskapet	PS	02.06.2022
040/22	Kommunestyret	PS	13.06.2022

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 - 1.gangs behandling

Kommunestyret - 040/22

K - behandling:

Kulturkonsulent Per Arnesen ga en orientering i saken.

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt med 18 representanter til stede.

K - vedtak:

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 vedtas lagt ut på offentlig høring i 10 uker.

Formannskapet - 030/22

F - behandling:

Kulturkonsulent Per Arnesen ga en orientering av saken.

Utvalget for kultur og oppvekst sin innstilling ble enstemmig vedtatt.

F - vedtak:

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 vedtas lagt ut på offentlig høring i 10 uker.

Kultur og oppvekst - 013/22

KO - behandling:

KO gikk enstemmig inn for en utvidet høringsfrist:

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 vedtas lagt ut på offentlig høring i 10 uker.

KO - vedtak:

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 vedtas

lagt ut på offentlig høring i 10 uker.

Kommunedirektørens innstilling:

Forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 vedtas lagt ut på offentlig høring i 8 uker.

Sammendrag:

Våler kommune legger frem forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 til 1.gangs behandling. Planforslaget skal legges ut på høring i 8 uker og vil deretter komme til sluttbehandling.

Saksopplysninger:

Med grunnlag i tidligere vedtatt «Planprogram for Våler kommunes arbeid med kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2017-2027» legges det frem forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032.

Hovedmålet med planen er å styrke kulturminnevernet i Våler kommune og bidra til større forutsigbarhet i saker der kulturminner og kulturmiljøer blir berørt.

Planen er også ment å være et bidrag til et godt samarbeid mellom kommunen, private tiltakshavere, organisasjoner og andre offentlige etater.

Ett av de nasjonale målene i regjeringens strategi for Norges miljøpolitikk er at mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes og ivaretas som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, opplevelser og verdiskaping. Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal derfor sikres og bevares i et langsiktig perspektiv.

Gjennom denne prosessen har det vært en målsetning å øke kunnskapen om hva som finnes av kulturminner i kommunen, å vurdere kulturminnenes betydning for kommunen og på grunnlag av dette gjøre prioriteringer av områder og objekter.

Foreliggende plan er først og fremst et redskap for kommunens politikere og administrasjonen i arbeidet med forvaltningen av kulturminnene og de verdier disse representerer. Planen er også ment å kunne være et strategisk verktøy for næringsutvikling og verdiskaping i kommunen. Planen skal også være en inspirasjonskilde til å ta vare på de mange unike kulturminnene som finnes i kommunen. Det er et håp at den vil gi nyttig kunnskap til tiltakshavere og være av interesse for publikum for øvrig.

Kulturminneplanen med de utvalgte temaer og hensynssoner vil bidra til at kulturminnene sikres for framtida. I planen vurderes flere viktige satsningsområder med konkrete tiltak som direkte og indirekte forutsetter samarbeid med ulike deler av kommunen, organisasjoner, fylkeskommunen, statlige etater og privatpersoner som på ulike måter

arbeider med kulturminnevern.

Kulturminneplanen har som mål å synliggjøre et bredt utvalg av de ulike kulturminnene som finnes i kommunen samt danne grunnlag for en kommunal kulturminnepolitikk som også skal gjenspeile de nasjonale målene for bevaring og bruk av kulturminner. En forhåpning er det også, at planen kan skape en positiv holdning til bevaring, i tillegg til å styrke identiteten for kommunen og innbyggerne.

Kulturminnene bidrar til å styrke identitet og stolthet og de er en umistelig del av vår felles arv. Ved å være stolt av vår kulturarv blir det selvsagt å bevare den. Kulturminnene er kilder til både kunnskap og opplevelser. Kulturminner og deres verdier utgjør også grunnlag for verdiskaping. Gjennom kulturminnene kan vi gjenvinne og sikre tapt kunnskap og forståelse. I denne planen er viktige kulturminner beskrevet og det er utarbeidet forslag på hvordan vi kan sikre disse for framtida.

Det er viktig å understreke at kulturminneplanen ikke er en fullstendig oversikt over kulturminnene i Våler. Den baserer seg på det som allerede er registrert og det er derfor i hovedsak ikke gjort nyregistreringer.

Vedlegg 1: Plandokumentet. Innholdsfortegnelsen i planens tekstdel redegjør for oppbygging og innhold i plandokumentet.

Vedlegg 2. «Kulturminner – prioriteringer 22 – excel»

Dokumentet inneholder en oversikt på kulturminnene som er trukket frem i arbeidet med planen. De er sortert geografisk på de gamle skolekretsene. Objektene er gitt en prioritet i planarbeidet og det er synliggjort innenfor hvilke temaer objektene har en betydning. Objektene med rød skrift har høyest prioritet (prioritet 1) og er prioritert i arbeidet med planen. Av hensyn til omfanget, er det derfor disse som i hovedsak er omtalt i plandokumentet. Til høyre i dokumentet er det en hyperkobling som viser objektet i Riksantikvarens kart (Askeladden.ra.no).

Objekter med grønn farge = Prioritet 2 = Viktige objekter, som det bør tas hensyn til, selv om de ikke er gitt høyest prioritet i planen.

Objekter med blå farge = Prioritet 3 = Objekter med betydning, som man bør ha en bevissthet i forhold til.

I vedleggene: 3A/B – 6A/B vises de foreslåtte hensynssonene i kart, med tilhørende forslag til bestemmelser.

Vedlegg 7: Forslag til handlingsplan, legger frem forslag på 20 utvalgte tiltak.

Alternative handlemåte:

1. Ikke vedta forslag til kommunedelplan for kulturminner 2022-2032.

2. Vedta endringer i planforslaget.

Vurderinger:

Det er første gang Våler kommune utarbeider en kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer. Omfanget av ulike kulturminner er stort i Våler og antallet er høyt. Mange vil mene at mer skulle vært med. I forbindelse med arbeidet ser vi også at det er mer som kunne vært med. Samtidig har vært opplevd det som riktig at planprogrammet gjør avgrensinger, slik at det blir overkommelig å fullføre planen. Planen er ikke vedtatt en gang for alle. Den vil komme til revidering og da kommer det muligheter for å ta inn objekter, miljøer og hensyn som ikke er kommet med i forslaget til den første kulturminneplanen.

Enkelte objekter og miljøer er foreslått med hensynsone for bevaring med tilhørende bestemmelser for å sikre disse objektene eller miljøene. I Gravberget er det foreslått en hensynsone som sammenfaller med området for Utvalgt kulturlandskap (UKL). UKL og hensynsonen for kulturminner har ulike formål, men det er vurdert slik at ved å bruke samme området, så blir det enklere både å forstå og forholde seg til hvilket område i Gravberget som er underlagt bestemmelser og muligheter. I UKL er også et av formålene med tilskudd «å bidra til å sikre verdier knyttet til kulturminner og kulturmiljøer».

Det er kommunedirektørens oppfatning at et sammenfallende område, vil styrke både formålet til hensynsonen og formålet til det Utvalgte kulturlandskapet.

I tillegg er det foreslått en egen hensynsone for Texas, som har sterk og viktig tilknytning til Gravbergsbygda, men som er lokalisert litt utenfor den øvrige bebyggelsen.

Hensynssoner og bestemmelser vil oppleves ulikt av ulike eiere og brukere av bygninger og andre kulturminner. Noen vil anse det som et kvalitetstempel som både peker på og øker betydningen for dem, mens andre vil oppleve det som en begrensning og belastning. Det er derfor foreslått et tiltak (nr.20) i handlingsplanen, om at det legges frem egen politisk sak som utreder kostnad og økonomisk konsekvens ved at eiere av fredete bygninger og bygninger med prioritet 1 (rød farge) vedtatt i kommunens liste over prioriterte kulturminner, fritas fra eiendomskatt. Skatteloven åpner for det. Målet er at det kan en gest, i den grad bestemmelsene i planen oppleves som belastende.

Det er Lov om eiendomskatt som åpner for det i §7 bokstav b).

«Kommunestyret kan fritaka desse eigedomane, heilt eller delvis, frå eigedomsskatt:

b. Bygning som har historisk verdi.»

Vedlegg:

Vedlegg 1. Forslag til kommunedelplan for kulturminner 2022-2032

Vedlegg 2. Kulturminner - prioriteringer 2022

Vedlegg 3A. Forslag til hensynssoner Vålbyen

Vedlegg 3B. Forslag til bestemmelser til hensynssoner, Vålbyen.

Vedlegg 4A. Forslag til hensynssone krigsminne, Spulsåsen

Vedlegg 4B. Forslag til bestemmelser for hensynssone krigsminne, Spulsåsen

Vedlegg 5A. Forslag til hensynssone, Svennebyvegen

Vedlegg 5B. Forslag til bestemmelser til hensynssone, Svennebyvegen

Vedlegg 6A. Forslag til hensynssoner, Gravberget

Vedlegg 6B. Forslag til bestemmelser til hensynssoner, Gravberget

Vedlegg 7. Forslag til handlingsplan